

gočno zarastlo v naše mišljenje. Iz tega je tudi tolmačiti vso brezsmernost in razlikovitost oblik ter razdrapanost v moderni umetnosti. Koliko »slogov« smo doživeli že mi! Posebno v zadnjih 25 letih so slogi malodane z vsako umetniško razstavo prihajali na površje in zginevali ž njo. To tem bolj, ker se je polastila oblik in ornamentov tudi industrija in jih je izdelavala s stroji ter prinašala na trg v velikanskih množinah. Vse galan-

terijsko blago je bilo ž njimi prepojeno, od gumba na suknji do lestencev in stojal, od listnice do velikih preprog. Bil je poizkus, nasilno stilizirati dobo, a namere ni dosegel. Prej ko je bilo razprodano tako blago, je bilo konec »slogu«, izpodrinil ga je drug, ki se je pojavil na drugi razstavi. Velika industrijska podjetja so postala previdnejša, slogotvorne individualitete pa ne. Zato niso našle novega in veljavnega sloga. (Konec.)

Ivančkov dan.

Dr. Ivo Šorli.

Podlogarjev Ivanček je spal tako dobro, da ga je morala priti mama izjemoma sama poklicat. Ali zdaj je skočil naglo na pod in se je tekel umivat.

»Saj mi boš dala novo obleko, mama, kaj ne?« je vprašal nekoliko v skrbeh, ker nazadnje danes vendar ni bila nedelja.

Mama, vsa zajokana, kakor je bila vedno te dni, je samo molče prikimala in mu je položila hlačke, telovnik in jopič na posteljico.

Potem je odšla zopet doli. Ivanček pa je po-tegnil izpod postelje skoro nove čevlje, je snel še klobuk s klina in se je lotil opravljanja.

Ko je končal in se je skrbno ogledal od vseh strani, je odšel počasi po stopnicah. Iz veže je pogledal za hip v izbo. Atek je ležal kakor vse te dni v kotu, samo da so ga bili menda ponoči deli v krsto, ki jo je bil snoči prinesel Matijčev Jakob. No, ogledal si jo je bil že včera, zato ga ni več zanimala.

Stopil je pred hišo. Nikogar ni bilo nikjer; samo iz kuhinje se je slišalo govorjenje, zamolklo in tiho, kakor ga človek doslej ni bil vajen. Zato si je tudi on bolj potiho zažvižgal, ko je stopil tja zadaj za klet.

Nato je šel v kuhinjo. Bili so notri mama, stric, hlapec Tine in oba pogrebca, ki sta to noč čula pri očetu. Kava ga je že čakala in molče je stopil k ognjišču in začel jesti.

»Glej ga, glej, kako se je napravil!« se mu je posmejal stric.

»Saj je pa tudi kakor praznik,« se je odrezal Ivanček.

»Oh, je praznik, je, sirota, da se Bogu usmili!« je vzdihnila mama; in kar naenkrat je začela jokati.

Že nisem zopet nekaj prav rekel, si je mislil Ivanček. In nekoliko ga je jezilo: Kako čudni so vsi postali!

Veliki so nadaljevali pogovor o starem Mohorcu. Mama si je obrisala oči in je pripovedovala, da je bil davi že na vse zgodaj zopet tu in je pretii, da bo tožil. Niti toliko ne more čakati razbojnik, da bi bil rajnki pod zemljo.

Ivančka so take stvari dolgočasile; hitro je odjedel in hotel potem zopet pred hišo. V sobi pa je zagledal zdaj kakih pet oseb, in zunaj pred hišo je bilo tudi troje sosed.

»Jej, jej, kako je danes lep, novi gospodar!« se mu je pošalila stara Kendovka in ga je pogladila po laseh. »Ali si kaj žalosten, Ivanček?«

»Eh, kaj bi bil žalosten, saj ata je zdaj že v nebesih,« je skomizgnil Ivanček in del obe roki v žep.

»Ah, revček, res še ničesar ne razume!« je vzdihnila teta Jera in ga je tudi pogladila po glavi. Kaj bi neki razumel, saj mu je mama sama tako povedala, ko je začel predvčeranjem tudi on jokati. Mama je rekla, da ni treba, ker ji to še bolj hudo stori. Zdaj pa menda tem ni prav tako.

Da se mu ne bo treba več odgovarjati, ker je videl, da od stričeve hiše sem prihaja zopet nekaj ljudi, je odšel rajši v hlev. Čada je bila izpulila in zmetala pod sebe cel kup sena iz jaslí. Vedno je bilo treba pospravljati za njo. Veselilo pa je Ivančka, da ga je bil Rdečkin teliček že spoznal, ker je začel takoj lizati njegovo roko, ko ga je skozi vratca pobožal. No, Liska, ti pa kar molči, ti itak nisi nikdar sita!

Ali ko je tako gospodaril, je zaslišal naenkrat izpred hiše svoje ime. Stopil je naglo ven in je vprašal, kaj je.

»Kaj je? Ali ne veš, kak dan je danes? Kaj bodo še tebe čakali?« se je jezil Tine.

»No, saj grem! Kaj sem pa vedel, da je že čas!« je rekel Ivanček nevoljno in je stekel doli.

Takrat se je ravno začulo iz izbe zamolklo zabijanje. In zraven materino strašno jokanje, skoro tuljenje... Ivančka je obšel mrzel občutek in ustrašil se je, da se je kaj zgodilo. Hotel je noter, a hlapec ga je pridržal z nevoljno besedo: »Tu ostani zdaj!«

»Kaj pa je?« ga je Ivanček tiho vprašal.

Tine je za hip pomolčal. Potem je pa kakor jezen odgovoril: »No, kaj pa bo? Trugo zabijajo!«

Ivanček bi bil rad več izvedel, a se ni upal vpraševati. Te dni je dobil na vsako vprašanje le kratke in otriesave odgovore. In vendar je bilo toliko tega, kar se mu je tako čudno zdelo.

Stal je na pragu in gledal v tla. Tedaj je prišla teta Marijana iz izbe in mu je pomignila, naj gre za njo. Mamo sta držali dve teti pod pazduho in ji nekaj tiho govorili; krsto sta bila pa ravno takrat vzdignila Jernejčkov Peter in Matijčev Tone, vsak od ene strani na dolgih belih nosilih.

Teta Marijana je peljala Ivančka k mami in je položila njegovo roko v njeno. Tedaj je mama pokleknila k njemu in ga je stisnila s tako silo k sebi, da bi bil zastokal, če bi se vsega tega, kar se je zdaj godilo, tako ne bal.

Ali že sta stopala moža s krsto ven in mama je počasi vstala in potegnila Ivančka za seboj.

In počasi so stopali po hribu navzdol. Mama in on sta šla prva za nosači. Zada je kdo kaj potihoma izpregovoril, mama pa je ves čas molčala in ga držala za roke.

Lep, topel dan je bil. Solnce se je svetilo na črni krsti in na zlatih križkih in okraskih. Po njihvah so delali ljudje, in ko so prišli oni mimo, so se ustavili; moški so se odkrili, ženske so se prekrižale. Ivančku se je zdelo, da mora biti tak pogreb vendar imenitna stvar. Kakor bi šla majhna procesija mimo...

Ali drugače je bila pot dolga in dolgočasna. Le da so se včasih nosači premenjali — krsto so medtem položili kar na grive poleg poti — pa je šlo zopet tiho dalje. In Ivanček je komaj čakal, da pridejo do vasi, kjer je pričakoval velikih stvari.

Končno so prehodili tudi še zadnji ovinek in izza brda je počasi prilezel križ na vrhu zvonika, potem zvonik sam — v tem hipu so se zamajali zvonovi in se je oglasil najprej mali, potem srednji in zadnji veliki zvon — potem se je pokazala streha farne cerkve in nato strehe vaških hiš,

druga za drugo, kakor so stale v breg, dokler ni ležala cela vas tik pod njihovimi očmi. Pot pa je tu zavila radi prehuđege klanca še enkrat na levo, tako da se je zlila s cesto še precej daleč pred vasjo.

Tam sta že čakala oba duhovnika, Končarjev Petrček z velikim črnim križem, Seljakov Tonček s kadirnico, okoli teh dveh še precej drugih vaških otrok in veliko število vaščanov in vaščank.

Ivanček je videl, kako so se obrnile vse oči gori, ko so stopali ta zadnji del kolovoza navzdol. Opazil je, da so gledali poleg mame posebno tudi njega. In čutil je, da se mora zdaj lepo postaviti. Poravnal si je jopič, popravil si ovratnik pri srajčki, vzravnaval se in je premeril ljudi s skoro kljubujočim pogledom.

Na cesti so stale široke črne nosilnice in tja gori so pogrebci položili krsto. Duhovnika sta pristopila in sta pričela svoje molitve. Tedaj je Ivanček opazil, da je nastala med Končarjevim Petičkom, ki je držal križ v rokah, in Jakčevim Viktorčkom, ki je stal za njim, tajna borba za križ in kdo ga bo nosil. Hotel je videti, kako se bo stvar končala, ker sta se bila neprijatelja baš skrila za kaplanov hrbet; a tedaj ga je mama potegnila trdo nazaj k sebi. Občutil je to kot javno ponižanje in je gledal rajši v tla, da bi kdo ne opazil rdečice na njegovem licu.

Končno sta duhovnika odmolila in sprevod se je začel pomikati proti vasi. Ivanček je z nevoljo opazil, da se je Viktorčku posrečilo iztrgati šibkejšemu Petrčku križ in da ga s hudobnim režanjem nese zdaj on. Na pragu prve hiše je stala botra Urša, ki je prinašala male otroke in je bila baje ulovila tudi njega ravno pod ilovškim mostom. Pokimala mu je prijazno, ko je prišel mimo nje, in on se ji je posmejal. Takrat se ga je mamina roka trdo oklenila; a ko ni tega nikdo opazil, mu ni bilo mar.

Potem je šlo po celi vasi, zakaj cerkev je ležala na oni strani. Iz vseh hiš so gledali ljudje in ni bilo človeka, ki bi ne bil posebno pozorno pogledal tudi njega. Seveda, saj so oni, Podlogarjevi, priredili vse to, in mama je rekla, da bo tudi strašno veliko stalo. Ampak bilo je res lepo. Krsta se je zdaj na tem zadnjem koncu poti, pod košatimi drevesi, zasvetila vselej kakor zlata, ko so švigale solnčne lise skozi veje čez njo, križ tam pred njo se je dvigal visoko v zrak, gospoda sta pela celo pot, nosači so stopali, zdaj vsi štirje skupaj, vsak na enem koncu nosilnic trdno kakor vojaki, kadar marširajo, zvonovi pa so se zibali s

tako močjo, da se je slišalo škripanje jarmov na cesto. In za seboj je slišal stopinje veliko, veliko ljudi. Mikalo ga je, da bi se ozrl, a si ni upal več.

V cerkvi so postavili truگو na sredo cerkve. In potem se je začela maša. Na koru so pele orglje in stari Luka se je oglasil tu in tam malo vmes. Maša se je zdela Ivančku prav za prav dolga in dolgočasna; rad bi bil vprašal mamo, kdaj bo konec, a si ni upal.

Nazadnje je odšel gospod župnik vendar že enkrat izpred oltarja, in Ivanček je čakal, kaj bo zdaj, ko se ni nihče odpravljal na odhod in je ostalo vse tiho v cerkvi.

No, tu se je vrnil gospod brez črnega plašča in s samo štolo iz zakristije; Seljakov Tonček pa je bil še vedno v črnem krilu in s črnim naplečnikom čez belo srajco. Prihajali so h krsti. V tem hipu sta planila tudi Končarjev Petrček in Jakčev Viktorček iz kota pod zvonovi, kjer je bil celo mašo ostal križ. Križ je tudi zdaj imel Viktorček, a videlo se je, da se Petrček še ni odrekel svojim pravicam.

Ivanček je le gledal in prežal, kaj bo. Na njegovo začudenje je začel gospod zopet peti, in krsta je ostala na mestu. Viktorček je stopil s križem prav do nje, Petrček je bil ostal malo bolj v ozadju. Gospod župnik pa poje, poje in le včasih vzame kadilnico in pokadi ž njo čez krsto.

Zdaj je naenkrat nehal peti in moli očenaš. Počasi stopajo nosači bliže. Stari Luka postavi dvoje visokih sveč, ki sta stali na to stran krste, bolj v stran.

In zdaj župnik zopet zapoje in se obrne proti vratom. Nosači se priklonijo in zadenejo. Ta trenutek porabi Petrček, zgrabi križ in ga iztrga Viktorčku. Toda Viktorček ga že tudi drži malo više in nasprotnika se tiho rujeta.

Ivanček se ozre na levo. Mama se je sklonila z vsem telesom nad klop in silno stoka. Že so vse tete pri njej in ji pomagajo vstati.

Zdaj je čas! Kakor bi trenil je Ivanček tam, sune Viktorčka stran in porine križ proti Petrčku.

Po cerkvi gre rahlo vršenje, tu in tam se sliši tih smeh. Ali preden se Ivanček zave, ga je stari Luka potisnil rahlo proti mami, Viktorček, ki je v tem hipu ponovil napad, pa dobi tako, da se zvrne v kot.

Ivanček plaho pogleda mamo. Videti je, da je pozabila vse drugo, tako jezno ga gleda. Mogoče ga bo celo udarila, tu sredi vseh ljudi... Prestrašen povese oči in kakor bi bil drugače skočil daleč od nje, se ji pritisne bliže h krilu: bolj groza ga je sramote pred vso cerkvijo, nego njene jeze.

Ali glej, mama mu samo malo požuga; in potem ga tako milo prime za glavo in ga poboža, da Ivančku srce zastane. In ko se mama spusti v novo krčevito jokanje, se ne more vzdrževati, da bi ne zajokal tudi on.

Pokopališče leži takoj pod cerkvijo. Že izpred cerkvene lope zagleda Ivanček tam na sredi podolgasto jamo s kupom prsti na obeh straneh. In vidi, da gre spreved naravnost tja. Neprijeten občutek ga strese in pozabi jokati. Skoro da se mu nočejo več premikati, in mama ga mora rahlo vleči za seboj. Strah ga je.

Še bolj ga prime strah, ko se župnik ustavi pred jamo, in pade Ivančkov pogled ravno v črno globino. Trdneje se prime mamine roke, da ne bi šla naprej; človeku bi morda še spodrsnilo in bi padel noter. V gozdu in na polju se pa ni bal nobene jame, in če je le mogel, se je zaletel čez.

Zdaj je mama počenila in je potegnila še njega s seboj. Ampak on se je še pravočasno spomnil, da ima novo obleko, in je obdržal kolena dovolj visoko od tal, da se mu ne pomažejo.

Gospod župnik je zopet molil. Mama je silno jokala. Tudi tete so tiho stokale. Pa še od drugod se je slišalo vmes kakor čudno cviljenje. Stric si je ves čas brisal oči in je tako grdo gledal pred se.

Tu so se naenkrat vsi zganili. Pogrebci so planili h krsti in so jo na belih vrveh spustili v jamo. Potem je dal stari Luka gospodu lopato v roke in ta je vrgel malo prsti v grob, da je votlo zapelo. Nato so začeli pogrebci strašno hitro delati in ves čas je bobnelo iz groba. Mama je tako zavpila, da je naglo stopil župnik k njej in jo prijel za roko. In ves čas ji je nekaj govoril. Potem je namignil ženskam in te so začele mater počasi vzdigovati. Ivanček je bil že prej vstal. Videl je, da je vedno manj zemlje ob jami in da se votlina naglo polni.

Začutil je, da ga je teta Marijana rahlo odrihnila in da ga je prijela zdaj ona za roko. Ta teta in teta Mica sta držali mamo zopet pod pazduho in sta jo počasi peljali proti pokopališkim vratom.

Tako so stopali nazaj proti vasi. Nihče ni govoril. A videti je bilo, da ženske ponehujejo z jekom. Tudi zvonovi so se začeli ustavljati; in ko so prišli do Miklavčkove hiše, je slišal Ivanček, ki je ves čas natanko pazil, samo še malo škripanja.

Vstopili so v gostilno. V veliki sobi so šli k mizi, na kateri sta stali že dve veliki steklenici vina in cel košek belega kruha. Gostilničar je prinesel v tem hipu tudi še krožnik z lepo rdečo klobaso in je prijazno povabil, naj sedejo.

Ali bo Ivanček jedel? so ga vprašali. I, seveda bo, ko je že tako lačen. Dali so mu cel rogljač in lep kupček klobasinih kolobarjev. Šlo mu je zelo v slast! Tudi malo vina je včasih posrknil vmes. Skoro rajši bi bil imel vode, da bi se napil, ker je bil močno žejen, pa si ni upal reči.

Kmalu so prišli pogrebci in potem so začeli tudi veliki zelo naglo jesti. In obračali so cele kozarce naenkrat; mama je pa nalivala in silila, naj pijejo. Zdaj ni več jokala. Samo še včasih je vzdihnila in se je prijemala pod vratom. Samo takrat si je zopet obrisala oči, ko je rekel stric Luka, kako strašno dober človek je bil ranjki Podlogar. In vsi so potrdili, da takega usmiljenega moža in pridnega gospodarja ne bo več.

»No, zdaj boš pa ti gospodaril, Ivanček!« se je obrnil gostilničar k njemu. »Le glej, da boš enkrat tudi ti tak mož, kakor je bil tvoj ranjki ata. Zdaj bi te že lahko vprašal, ali je zapustil res vse fantu?« je rekel mami.

Mama je potrdila z glavo. »Sama sem tako želega,« je rekla s svojim tihim glasom. »Samo njive na Pologu in senožen na Novini je izgovoril meni.«

»No, pa kot v hiši imaš seveda tudi; in za doto si intabulirana. Ti ne bo sile, ne. Če bo Mohorc kaj sitnaril, ti bom pa jaz dal tistih tristo goldinarjev. Saj se ne izplača, odgovarjati se pri takem premoženju.«

In vsi so govorili z mamo tako prijateljski in ljubeznivo, da je bilo Ivančku, čeprav ni vsega razumel, toplo in prijetno pri srcu.

»Prav za prav je Ivanček zdaj eden prvih gospodarjev v fari,« ga je podražil stric Luka. »Kar še za liter tega belega daj!«

Ivanček je videl, kako delajo drugi in je molče vzdignil prazno steklenico, pa jo potisnil proti gostilničarju. Vsi so se na glas zasmeli; in še Ivanček se je moral, ko jo je bil tako dobro zadel. Tudi mama se je smejala, in tega je bil najbolj vesel. V drugi steklenici je bilo še precej črnega vina, pa je vseeno potisnil gostilničarju tudi njo, češ, prinesi! Zdaj pa smeha že ni bilo nikakor več konca.

»Tako pa spet ne, Ivanček, drugače bo kmalu vse šlo!« so ga dražili od vseh strani. In ker je videl, da jih tako dobro razdira, in ker se mu je tudi naenkrat zazdelo, da je vino vendar le boljše od vode, je pošteno potegnil iz kozarca, da mu ga je morala mama hitro iztrgati iz rok. »Bom pil pa, kadar bom velik!« je rekel.

Zopet smeh. Dobro, bo pa še katero povedal! Tako na primer, da bo Tineta precej proč poslal.

Tako je tudi res mislil napraviti, ker ga je Tine vedno dražil.

Oho, tako daleč pa da še nismo! Ta bo pa kar skraja začel, kakor se vidi! Mama naj se takoj zopet oženi, da dobi Ivanček očima. Ta ga bo že sukal! Pa Tineta da mora tudi ubogati; sploh vsakega velikega, pravi mama.

»Kaj Tinetu res ne morem ukazati, če sem gospodar? Zakaj mu je pa rajnki ata?« vpraša Ivanček kljubovalno.

»O, lahko, lahko ukazuješ, če te bo kdo ubogal,« se smeje stric Luka. »Ti krpecelj ti, mali!«

Ali že so pri drugih pogovorih. Katero senožen naj mama najprej pokosi. Rajnki da je bil trimast, ko je zmerom začel z Novino, namesto s Selcami, misli stric Luka. Ivanček vidi, da je potisnjen v ozadje in se začne dolgočasiti. Še malo počaka, potem pa mamico previdno potegne za krilo, češ: pojdimo. Mama misli ravno tako in tudi drugim se mudji na delo.

Mama plača zunaj v prodajalni, da nihče ne ve, koliko je bilo. Potem gredo.

Solnce hudo pripeka v hrib; stopajo počasi kakor ob nedeljah in ne kakor če gre kdo čez teden po opravkih v vas. Ko pridejo domov, pravi Tine, da je že enajsta.

Mama je odšla gori v spalnico. Ker je prinesla cel robec belega kruha s seboj in bi ga Ivanček rad še rogljič, gre za njo. Pogleda jo od strani in z veseljem vidi, da ne joka. Zdaj bi jo vseeno morda že lahko vprašal, kako je to: ali atka res ne bo nikoli več nazaj? Namreč: kako to, pravijo, da ga ne bo več nazaj, ko vendar ni mogoče?

Na, pa mama že zopet joče! In pravi vsa v solzah in da jo človek od stokanja komaj razume: »Nikoli več, otrok moj! Na tem svetu ga ne boš videl nikoli več. Ali če boš priden in pameten, se najdemo vsi v nebesih. O, ti sirota, ti moja!«

Ivančku je silno težko, da je mama zopet tako neumno vprašal, ko se spet ne more potolažiti. Res ne bo nikoli več!

Zdaj ni prav vedel, kaj naj napravi. Stal je v kotu in je počasi grizel svoj rogljič. No, polagoma se je mama zopet pomirila; in tako je stopil k njej in jo je vprašal, ako se ne bo več jokala, ker on bi rad šel malo k teličku pogledat, če se ne bo.

Pa se mu je nasmehnila, ga je pogladila prav mehko po laseh in mu obljubila, da se ne bo več.

No, hvala Bogu, pa je zopet vse prav! Ampak tisto bo zdaj takoj poskusil, kar se je bil namenil. Bomo videli, ali bo Tine ubogal ali ne!

Šel je naglo doli in je našel hlapca pred hlevi. Popravljaj je nekaj na starem oprtniku.

»Ti, Tine, na Novine pojdi, pa prinesi malo listja za Rdečko doli! Ze tri dni nima nič zele- nega,« je rekel strogo.

Tine je počasi vzdignil glavo in ga je pogle- dal. Ivanček je porinil roke še bolj globoko v oba žepa, je postavil desno nogo malo pred levo in je vzdržal mirno hlapčev pogled.

Tedaj so se Tinetu zabliskale poredne oči in iz vsega srca se je zasmel. In planil je sem in ga je prekucnil v travo in ga je neprestano se smejoč valjal sem in tja.

»I, ti škržat ti, petpedični, kako se postavlja! Preobleč se rajši pojdi in Čado ženi na vodo! Ti ščinkovec ti, negodni!«

Ivanček se je ves jezen izpulil. Torej ga res ne bo ubogal! Ampak on njega tudi ne! Naj le žene sam Čado na vodo! On jo bo, kadar bo on hotel!

In ker se ono budalo še vedno ni moglo usta- viti od smeha, je Ivanček mirno in moško odko- rakal tja proti njivam v Gabrijah.

Ne, tudi preoblekel se ne bo, vsaj do južine ne. Danes je itak praznik. Bo pa na njivah ta čas malo pogledal, ali je prišla Janova Neža.

In stopal je počasi po ravni stezi. Skozi dve leti vsak dan je napravil to pot. Ata je bil ob ti uri skoro vedno v Gabrijah, in potem sta šla sku- paj domov, ko je zazvonilo poldne.

Pot je šla okrog brda in tam so ležale lepe, gladke njive. Ko je prišel Ivanček na brdo, se je ustavil in je pogledal čeznje.

Nikogar ni bilo. Ata je ta čas že vedno počil- val pod jablano, odkar se je videlo tako lepo doli po dolini do cerkve. Ko je zagledal Ivančka, se mu je vselej posmejal in ga je poklical k sebi.

Danes ni bilo nikogar... Čudno prazno je bilo tam pod jablano...

Tedaj je Ivančka ostro zbolelo pri srcu... Nikoli več... nikoli več?... Pa kako je to mo- goče?... In vendar ga ni več!... In ga ne bo več... Doli leži v jami, in ga ne bo nikoli več!...

Ivanček se je prijel za glavico... In zdelo se mu je, da razume strašne besede...

In ni vedel, kako mu je bilo... Pogledal je okrog sebe, ali ga kdo ne vidi; in potem se je vrgel na zemljo in je zajokal iz vsega srca: »Atek, atek moj, kje si?«... je stokal in je mislil, da mu mora srce počiti.

Potem, čez dolgo, se je počasi vzravnal, je pogledal še enkrat pod jablano in je obrnil očesci proti nebu... In je sklenil ročici in je gledal venomer v modro vedrino in je molil, molil...

Pa je videl to sam Bogec in njegov angel varih. In Ivanček ni povedal nikdar nikomur na svetu, kako je prvokrat razumel, da atka nikoli več ne bo...

Pogovor s psom.

Ivan Dornik.

Študent je stopil na ulico. Zima mu je zatulila v obraz, udarila okrog ogle kakor kobila z repom, zažvižgala, da se je ves stresel pod tanko suknjo. Vzdihnul je in nič ni bil vesel. Ljudje so vrveli mimo njega, sami vase zaviti in mrzli kakor tro- toar, po katerem so hodili.

Študent si je zaželel človeka. Njegova želja pa je odjeknila nazaj vanj, kakor če bi potrkal na prazen sod. Bilo mu je, da bi se porazgovoril z zimo, pa ga je le tolkla po zobeh, da je šklepetal z njimi.

Stopil je čez ulico. Na oglu pod svetilko je butil ob majhnega psa, ki je zapuščen ždel v snegu.

»Pudel? Ná! — Sam? Čisto sam? V tem me- težu in mrazu čisto sam? —

Kakor šiba se treses! Kje si, o pes, ti, da naj- deš sled, ki si jo izgubil? Ali si nehal biti pes, ali

je človek nehal biti človek, da ga ne spoznaš več, če povohaš njegovo stopinjo? —

Kdo te je vrgel na cesto? Človek? —

Psa se prej usmili človek ko človeka, pravijo, in sedaj se še psa ne usmili več — —

Kaj boš počel tukaj? Vrgli so te iz hiše, iz tople sobe — poslednjo ljubezen so vrgli na cesto v metež, da se sneg poigra z njo.

Kaj boš počel tukaj, pravim? — Še nocoj zmrzneš, saj nisi vaje. Glej, jaz sem vaje, jaz: človek. Z menoj se igra sneg, blato in voda mi silita v čevlje, a ne zmenim se nič za to. Toda ti, pes, zmrzneš še nocoj.

Ne! — Za eno večerjo imam še: sebi sem si jo namenil — tebi jo prepustim. Pojdi! Na — tá, tá! Greva v gostilno, da se ogrejeva in pogovo- riva — —